

Zakon o opštoj bezbjednosti proizvoda

Zakon je objavljen u "Službenom listu CG", br. 45/2014 i 13/2018.

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuje se opšti zahtjev bezbjednosti, kriterijumi bezbjednosti koje moraju da ispunjavaju proizvodi koji se isporučuju na tržište, obaveze proizvođača i distributera i način informisanja i razmjene informacija o opasnim proizvodima i rizicima koje ti proizvodi predstavljaju za potrošače.

Bezbedan proizvod

Član 2

(1) Bezbednim proizvodom, u smislu ovog zakona, smatra se svaki proizvod koji, pod predviđenim ili predvidljivim uslovima korišćenja, uključujući i vijek trajanja, puštanje u rad, instaliranje i zahtjeve u pogledu održavanja, ne predstavlja rizik ili predstavlja minimalan rizik, koji je primjeren upotrebi proizvoda i koji se smatra prihvatljivim u skladu sa visokim nivoom zaštite bezbjednosti i zdravlja ljudi, uzimajući u obzir naročito:

- 1) svojstva proizvoda, uključujući njegov sastav, ambalažu, uputstvo za sklapanje, instaliranje i održavanje, kada je to primjenjivo;
- 2) uticaj na druge proizvode, kada je moguće predvidjeti njihovu zajedničku upotrebu;
- 3) izgled, označavanje, upozorenja, uputstva za upotrebu i drugi podaci o proizvodu;
- 4) kategorije potrošača koji su usljed korišćenja proizvoda najviše izložene riziku, posebno djeca i starija lica;
- 5) izgled proizvoda, a naročito neprehrambenog proizvoda, koji može potrošača da dovede u zabludu ako oblikom, mirisom, bojom, izgledom, pakovanjem, označavanjem, obimom, veličinom ili drugim karakteristikama podsjeća na prehrambeni proizvod i zbog toga može biti upotrijebljen od strane potrošača, a naročito djece, na način koji može da predstavlja rizik po njihovo zdravlje i život (npr. gušenje, trovanje ili stomačni problemi zbog stavljanja u usta, sisanja ili njihovog gutanja).

(2) Mogućnost da se kod proizvoda postigne viši nivo bezbjednosti proizvoda ili dostupnost drugih proizvoda koji predstavljaju niži stepen rizika ne može biti osnov da se određeni proizvod smatra opasnim.

Primjena

Član 3

(1) Ovaj zakon primjenjuje se na proizvode za koje zahtjevi bezbjednosti nijesu uređeni posebnim propisima.

(2) Ako posebnim propisima iz stava 1 ovog člana zahtjevi bezbjednosti proizvoda nijesu u potpunosti uređeni, ovaj zakon primjenjuje se na te zahtjeve u pogledu rizika ili kategorije rizika koji nijesu uređeni tim propisima.

(3) Na obaveze proizvođača i distributera i obaveze informisanja i razmjene informacija koje nijesu u potpunosti uređene posebnim propisima primjenjuje se odredbe ovog zakona.

(4) Ovaj zakon ne primjenjuje se na korišćene proizvode koji se isporučuju na tržište kao antikviteti i na proizvode koji se prije korišćenja moraju popraviti ili prepraviti, pod uslovom da isporučilac proizvoda o tome na jasan način obavijesti lice kome isporučuje proizvod.

Odgovornost proizvođača

Član 4

(1) Ograničenje stavljanja i isporuke proizvoda na tržište, povlačenje ili opoziv proizvoda, ne isključuje krivičnu odgovornost proizvođača odnosno distributera u skladu sa zakonom.

(2) Izvršavanje obaveza utvrdjenih ovim zakonom ne isključuje odgovornost proizvođača za štetu nastalu od neispravnog proizvoda, u skladu sa propisima kojima je odgovornost za štetu utvrđena.

Značenje izraza

Član 5

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

- 1) **proizvod** je svaki proizvod (nov, korišćen, popravljen ili prepravljen), namijenjen potrošačima, odnosno koji pod razumno predvidljivim uslovima, potrošač može upotrijebiti iako mu nije namijenjen, a koji je ispušten ili dostupan potrošaču u okviru vršenja poslovne ili druge komercijalne djelatnosti, uključujući i proizvod u okviru pružanja usluga sa ili bez naknade;
- 2) **opasan proizvod** je svaki proizvod koji nije bezbedan;
- 3) **proizvođač** je:
 - privredno društvo, preduzetnik ili fizičko lice koje izrađuje ili prepravlja proizvod, kao i drugo lice koje se predstavlja kao lice koje izrađuje ili prepravlja proizvod stavljanjem na proizvod svog imena, robnog žiga ili neke druge prepoznatljive oznake;
 - zastupnik proizvođača sa sjedištem u Crnoj Gori, ako sjedište, odnosno prebivalište proizvođača nije u Crnoj Gori;
 - privredno društvo, preduzetnik ili fizičko lice koje je u okviru obavljanja svoje djelatnosti uključeno u lanac isporuke u mjeri u kojoj njegova aktivnost može uticati na bezbjednost proizvoda;
- 4) **distributer** je privredno društvo, preduzetnik ili fizičko lice koje je u okviru obavljanja djelatnosti uključeno u lanac isporuke čija aktivnost ne utiče na bezbjednost proizvoda;
- 5) **ozbiljan rizik** je svaki rizik za bezbjednost i zdravlje potrošača, bez obzira kada se njegovo dejstvo ispoljava, koji zahtijeva brzu intervenciju proizvođača, distributera i nadležnih organa;
- 6) **isporuka** na tržište je svaka isporuka proizvoda radi distribucije, potrošnje ili upotrebe na tržištu u okviru obavljanja privredne djelatnosti sa ili bez naknade;
- 7) **stavljanje na tržište** je prva isporuka proizvoda na tržište;
- 8) **povlačenje proizvoda** je mjera koja se preduzima radi sprječavanja distribucije, izlaganja i ponude proizvoda koji predstavlja opasnost za potrošača;
- 9) **opoziv proizvoda** je mjera koja se preduzima radi povraćaja proizvoda koji je već ispušten potrošaču;
- 10) **sistem brze razmjene informacija o proizvodima koji predstavljaju rizik** je sistem razmjene informacija u Crnoj Gori o opasnim proizvodima u kome učestvuju organi nadzora na tržištu i carinski organ;
- 11) **RAPEX** (Community Rapid Exchange Information System) je sistem brze razmjene informacija u Evropskoj uniji o opasnim proizvodima, naročito o proizvodima koji predstavljaju ozbiljan rizik.

II. OPŠTI ZAHTJEV BEZBJEDNOSTI I KRITERIJUMI BEZBJEDNOSTI

Opšti zahtjev bezbjednosti

Član 6

Proizvođač je dužan da stavlja na tržište isključivo bezbjedne proizvode.

Usklađenost sa propisima i objavljenim standardima

Član 7

(1) Pretpostavlja se da je proizvod bezbjedan ako ispunjava zahtjeve bezbjednosti i zdravstvene zahtjeve koji su uređeni posebnim propisima.

(2) Pretpostavlja se da je proizvod bezbjedan u pogledu rizika ili vrste rizika koji su uređeni standardima, ako ispunjava zahtjeve standarda u Omoj Gori koji se odnose na tu vrstu rizika (u daljem tekstu: MEST standardi), kojima su preuzeti evropski standardi sa liste standarda objavljene u "Službenom listu Evropske unije.

(3) Listu MEST standarda kojima se preuzimaju standardi sa liste iz stava 2 ovog člana, utvrđuje organ državne uprave nadležan za poslove standardizacije (u daljem tekstu: Ministarstvo) i objavljuje u "Službenom listu Crne Gore".

Drugi kriterijumi bezbjednosti

Član 8

(1) Ako ne postoje odgovarajući posebni propisi i standardi iz člana 7 ovog zakona, usklađenost proizvoda sa opštim zahtjevom bezbjednosti ocjenjuje se na osnovu:

1) MEST standarda donesenih na osnovu odgovarajućih evropskih standarda koji se ne nalaze na listi standarda iz člana 7 stav 2 ovog zakona;

2) drugih MEST standarda;

3) preporuka Evropske komisije kojima se utvrđuju smjernice za ocjenu bezbjednosti proizvoda;

4) pravila dobre prakse u vezi sa bezbjednošću proizvoda u odgovarajućoj oblasti;

5) dostignutog nivoa razvijenosti tehnike i tehnologije;

6) razumnih očekivanja potrošača u pogledu bezbjednosti proizvoda.

(2) Usklađenost proizvoda sa opštim zahtjevom bezbjednosti ocjenjuju proizvođač, odnosno distributer, vršenjem procjene rizika u skladu sa ovim zakonom, kao i organi nadzora na tržištu u skladu sa zakonom kojim se uređuje nadzor proizvoda na tržištu.

Zaštitna klauzula

Član 9

Ako organ nadzora na tržištu utvrdi da proizvod ne ispunjava opšti zahtjev bezbjednosti, iako ispunjava kriterijume bezbjednosti iz čl. 7 i 8 ovog zakona, preduzeće odgovarajuće mjere u skladu sa zakonom kojim se uređuje nadzor proizvoda na tržištu.

III. OBAVEZE PROIZVOĐAČA I DISTRIBUTERA

Obaveze proizvođača

Član 10

(1) Proizvođač je dužan da, u okviru obavljanja djelatnosti, potrošačima pruža potrebne informacije i upozorenja neophodna za procjenu rizika i preduzimanje odgovarajućih mjera zaštite pri upotrebi proizvoda, ako ti rizici nisu očigledni bez informacija i upozorenja, za sve vrijeme predviđenog ili uobičajenog vijeka upotrebe proizvoda.

(2) Proizvođač, u zavisnosti od svojstava proizvoda koje stavlja na tržište, preduzima mjere koje će mu omogućiti da:

1) blagovremeno izvrši analizu i procjenu rizika koje bi ti proizvodi mogli predstavljati;

2) upozori potrošače o procijenjenim i utvrđenim rizicima;

3) povuče ili opozove proizvod radi izbjegavanja procijenjenih odnosno utvrđenih rizika.

(3) Mjerama iz stava 2 ovog člana smatraju se naročito:

1) ispitivanje uzoraka proizvoda na tržištu kada je to potrebno i obrada informacija;

2) stavljanje oznaka na proizvodu ili ambalaži o identitetu i drugim podacima o proizvođaču i proizvodu ili po potrebi grupi proizvoda kojima pripada;

3) postupanje po prigovorima i vođenje registra prigovora i

4) informisanje distributera o preduzetim mjerama iz tač. 1 do 3 ovog stava.

(4) Mjere iz stava 2 tač. 2 i 3 ovog člana preduzima proizvođač dobrovoljno ili na zahtjev organa nadzora na tržištu.

(5) Mjera opoziva proizvoda preduzima se kao krajnja mjera ako proizvođač, odnosno organ nadzora na tržištu procijeni da druge mjere nisu dovoljne za otklanjanje, odnosno smanjenje rizika, a može se sprovesti i na osnovu pravila dobre prakse u odnosu na opoziv proizvoda.

(6) Pružanje informacija i upozorenja iz stava 1 ovog člana, ne isključuje druge obaveze utvrđene ovim zakonom proizvođača i distributera, koji su uključeni u lanac isporuke.

Obaveze distributera

Član 11

(1) Distributer je dužan da postupa sa pažnjom dobrog privrednika radi očuvanja usaglašenosti proizvoda sa zahtjevima bezbjednosti proizvoda utvrđenim posebnim zakonom.

(2) Distributer ne smije da isporučuje proizvode za koje zna ili je, na osnovu informacija kojima raspolaže i svog profesionalnog iskustva, trebalo da zna da su opasni.

(3) Distributer je dužan da, u okviru obavljanja djelatnosti, učestvuje u praćenju bezbjednosti proizvoda koje isporučuje na tržište, naročito:

1) prosljeđivanjem informacija o rizicima u lancu isporuke, potrošačima i organu nadzora na tržištu;

2) čuvanjem i dostavljanjem dokumentacije potrebne za utvrđivanje porijekla proizvoda i identiteta proizvođača, na zahtjev državnih organa, odnosno korisnika u lancu isporuke.

Obaveze proizvođača i distributera

Član 12

(1) Proizvođači i distributeri dužni su da, bez odlaganja, u pisanoj formi, obavijeste organe nadzora na tržištu, ako znaju ili bi na osnovu raspoloživih informacija i profesionalnog iskustva trebali da znaju da određeni proizvodi koji su isporučeni na tržište, a nisu u skladu sa opštim zahtjevom bezbjednosti, predstavljaju nedozvoljeni rizik za potrošača.

(2) Obavještenje iz stava 1 ovog člana naročito sadrži:

1) raspoložive informacije i podatke kojima se omogućava identifikacija proizvoda (proizvođač, naziv proizvoda, partija/serija proizvoda i slično) radi pronalazanja tog proizvoda;

- 2) detaljan opis rizika koji proizvod predstavlja i
- 3) opis mjera preduzetih u cilju sprječavanja rizika.
- (3) Bliži sadržaj obavještenja iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.
- (4) Proizvođač i distributer dužni su da, u okviru djelatnosti, na zahtjev organa nadzora na tržištu, ostvaruju međusobnu saradnju u vezi sa aktivnostima koje preduzimaju, radi izbjegavanja rizika koji predstavljaju proizvodi koji se isporučuju ili su isporučeni na tržište.

Postupci saradnje i podsticanje dobrovoljnih mjera

Član 13

- (1) Organ nadzora na tržištu dužan je da podstiče saradnju proizvođača, odnosno distributera ukazivanjem na mogućnost dobrovoljnog preduzimanja mjera u skladu sa ovim zakonom, radi stvaranja pravila dobre prakse i isporučivanja na tržište isključivo bezbjednih proizvoda.
- (2) Način saradnje iz člana 12 stav 4 ovog zakona utvrđuje organ nadzora na tržištu i objavljuje na svojoj internet stranici u skladu sa zakonom kojim se uređuje nadzor proizvoda na tržištu.

IV. INFORMISANJE I RAZMJENA INFORMACIJA

Javnost podataka

Član 14

- (1) Informacije o rizicima koje proizvodi mogu imati po zdravlje i bezbjednost potrošača, kojima raspolažu nadležni organi nadzora na tržištu i podaci o identifikaciji proizvoda, vrsti rizika i preduzetim mjerama moraju biti dostupni javnosti u skladu sa načelom transparentnosti.
- (2) Organi nadzora na tržištu dužni su da obezbijede da njihovi zaposleni i ovlašćena lica ne otkrivaju informacije do kojih su došli u radu, a koje predstavljaju poslovnu tajnu u skladu sa posebnim zakonom.
- (3) Zaposleni ne smiju da otkrivaju informacije do kojih su došli u obavljanju svojih poslova, a koji predstavljaju poslovnu tajnu u skladu sa posebnim zakonom.
- (4) Poslovnom tajnom ne smatraju se informacije vezane za bezbjedna svojstva proizvoda koje moraju biti dostupne javnosti radi zaštite bezbjednosti i zdravlja potrošača.
- (5) Čuvanje poslovne tajne iz stava 2 ovog člana ne utiče na razmjenu informacija između nadležnih organa u Crnoj Gori.
- (6) Odredba stava 2 ovog člana, ne odnosi se na razmjenu informacija između nadležnih organa Crne Gore i država članica Evropske unije, i nadležnih organa Crne Gore i Evropske Komisije
- (7) Nadležni organi iz st. 5 i 6 dužni su da obezbijede čuvanje informacije označene kao poslovna tajna.

Razmjena informacija o opasnim proizvodima u Crnoj Gori

Član 15

- Organi nadzora na tržištu i carinski organ dužni su da razmjenjuju informacije o opasnim proizvodima preko sistema brze razmjene informacija o proizvodima koji predstavljaju rizik kada:
- 1) organ nadzora na tržištu preduzme propisanu mjeru u vezi sa opasnim proizvodom;
 - 2) proizvođač ili distributer preduzme dobrovoljnu mjeru u vezi sa opasnim proizvodom koji je isporučio na tržište i o tome obavijesti organ nadzora na tržištu u skladu sa članom 12 ovog zakona.

Razmjena informacija o opasnim proizvodima u Evropskoj uniji

Član 16

- (1) Organ nadležan za objedinjavanje i razmjenu informacija dužan je da putem sistema RAPEX obavještava Evropsku komisiju o opasnim proizvodima koji su nađeni na tržištu Crne Gore i predstavljaju rizik koji nije dozvoljen u skladu sa ovim zakonom.
- (2) Obavještenje iz stava 1 ovog člana šalje se Evropskoj komisiji ako se procijeni da posljedice rizika koje predstavlja opasan proizvod isporučen na tržište, mogu imati uticaj i van Crne Gore.
- (3) Ako nakon obavještanja iz stava 1 ovog člana, organ nadležan za objedinjavanje i razmjenu informacija, utvrdi da se radi o ozbiljnom riziku, obavještava Evropsku Komisiju i o preduzetim mjerama organa nadzora na tržištu sa opisom razloga za njihovo preduzimanje, kao i o promjeni ili ukidanju tih mjera.
- (4) Ako nakon obavještanja u skladu sa stavom 1 ovog člana, organ nadležan za objedinjavanje i razmjenu informacija, utvrdi da se radi o ozbiljnom riziku obavještava Evropsku Komisiju o mjerama koje privredni subjekti preduzimaju dobrovoljno.
- (5) Ako organ iz stava 1 ovog člana, smatra da posljedice rizika koji predstavlja opasan proizvod isporučen na tržište Crne Gore ne postoje ili ne mogu imati posljedice van Crne Gore, obavijestiće Evropsku komisiju o preduzetim mjerama od interesa za druge države članice Evropske unije, naročito ako su preduzete radi sprječavanja, otklanjanja ili smanjenja novog rizika koji nije bio prijavljen Evropskoj komisiji.
- (6) U obavještenju iz stava 1 ovog člana navode se svi raspoloživi podaci, a naročito podaci potrebni za identifikaciju proizvoda, porijeklo i lanac isporuke proizvoda, utvrđeni rizik, prirodu i trajanje preduzete prinudne mjere, kao i mjere koje su dobrovoljno preduzeli proizvođač, odnosno distributer.
- (7) Odredbe st. 1 do 6 ovog člana ne isključuju obavezu razmjene informacija u skladu sa posebnim propisima.

Način rada sistema brze razmjene informacija

Član 17

Organ nadležan za objedinjavanje i razmjenu informacija iz čl. 14 i 15 ovog zakona, način rada sistema i obrasci za obavještanje o opasnim proizvodima koji su nađeni na tržištu, utvrđuju se propisom koji donosi Vlada.

V. NADZOR

Nadležnosti organa tržišnog nadzora i carinskog organa

Član 18

- (1) Inspekcijski nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona vrši organ nadzora na tržištu u skladu sa zakonom kojim se uređuje nadzor proizvoda na tržištu.
- (2) Nadzor nad proizvodima iz uvoza u postupku stavljanja u slobodan promet vrši carinski organ u skladu sa zakonom kojim se uređuje nadzor proizvoda na tržištu.

VI. KAZNENE ODREDBE

Član 19

- (1) Novčanom kaznom od 5.000 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:
 - 1) stavi na tržište proizvod koji nije bezbjedan (član 6);
 - 2) ne pruži potrošačima potrebne informacije i upozorenja neophodna za procjenu rizika pri upotrebi proizvoda za sve vrijeme predviđenog ili uobičajenog vijeka upotrebe proizvoda. (član 10 stav 1);

3) ne preduzme mjere koje će mu omogućiti da blagovremeno izvrši analizu i procjenu rizika koje bi ti proizvodi mogli predstavljati (član 10 stav 2 tačka 1);

4) ne preduzme mjere koje će mu omogućiti da upozori potrošače i druge krajnje korisnike o procijenjenim i utvrđenim rizicima (član 10 stav 2 tačka 2);

5) ne preduzme mjere koje će mu omogućiti da povuče ili opozove proizvod radi izbjegavanja procijenjenih, odnosno utvrđenih rizika (član 10 stav 2 tačka 3);

6) bez odlaganja i u pisanoj formi ne obavijesti nadležni organ tržišnog nadzora da proizvod koji je isporučio na tržište predstavlja ozbiljan rizik za potrošača (član 12 stav 1 tačka 2).

(2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu i fizičko lice novčanom kaznom od 300 eura do 2.000 eura.

(3) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom od 3.000 eura do 6.000 eura.

Član 20

(1) Novčanom kaznom od 2.000 eura do 10.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

1) ne proslijedi informacije o rizicima u lancu isporuke potrošačima i organu nadzora na tržištu (član 11 stav 3 tačka 1);

2) ne čuva i na zahtjev državnih organa, odnosno korisnika u lancu isporuke ne dostavi dokumentaciju potrebnu za utvrđivanje porijekla proizvoda i identiteta proizvođača (član 11 stav 3 tačka 2);

3) bez odlaganja u pisanoj formi ne obavijesti organe nadzora na tržištu, da određeni proizvodi koji su isporučeni na tržište, a nijesu u skladu sa opštim zahtjevom bezbjednosti, predstavljaju ozbiljan rizik za potrošača (član 12 stav 1);

4) ne ostvaruje međusobnu saradnju sa organima nadzora na tržištu u vezi sa aktivnostima koje preduzimaju, radi izbjegavanja rizika koji predstavljaju proizvodi koji se isporučuju ili su isporučeni na tržište (član 12 stav 4).

(2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu i fizičko lice novčanom kaznom od 100 eura do 1.000 eura.

(3) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom od 2.000 eura do 6.000 eura.

VII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Rok za donošenje propisa

Član 21

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Rok za donošenje podzakonskih akata

Član 21a

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona

Odložena primjena

Član 22

Odredba člana 16 ovog zakona primjenjivaće se od dana uključivanja Crne Gore u sistem RAPEX

Značenje termina od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji

Član 23

Proizvođačem sa sjedištem, odnosno prebivalištem u Crnoj Gori, u smislu ovog zakona, od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, smatraće se proizvođač sa sjedištem, odnosno prebivalištem u Evropskoj uniji.

Prestanak važenja zakona

Član 24

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o opštoj bezbjednosti proizvoda ("Službeni list CG", broj 48/08) i član 52 Zakona o izmjenama i dopunama zakona kojima su propisane novčane kazne za prekršaje ("Službeni list CG", broj 40/11).

Stupanje na snagu

Član 25

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore."